

TOESPRAAK VAN DE HEER S. WARTEL, WND HOOFD VAN DE AFDELING
MINERALOGIE EN PETROGRAFIE.

Mijnheer de Minister, Monsieur le Ministre,
Heren vertegenwoordigers van de Ministers,
Messieurs les représentants des Ministres,
Geachte Collega's,
Mevrouwen, Mijne Heren,

Het is voor mij niet alleen een wetenschappelijke voldoening maar ik beschouw het vooral als een eer dat ik, als waarnemend afdelingshoofd van de afdeling mineralogie en petrografie heb kunnen meewerken aan de verwezenlijking van de nieuwe museumzalen voor mineralen, ertsen en gesteenten.

Van bij de aanvang stonden voor de verwezenlijking van de vitrines twee eisen centraal :

- 1° De inhoud ervan moest een uitgesproken didactische waarde bezitten en
- 2° De vormgeving moest esthetisch verantwoord zijn.

Beide eisen bleken niet altijd even gemakkelijk met elkaar te verzoenen, waardoor heel wat discussies en herzieningen noodzakelijk bleken. We waren er ons echter terdege van bewust dat we met deze vooropstellingen slechts langzaam zouden vorderen, maar we wensten geen toegevingen te doen die de waarde van het museum zouden verminderen. Gelukkig echter kregen we hulp van buiten in de vorm van een ten zeerste gewaardeerd project in het Bijzonder Tijdelijk Kader. Zonder deze waardevolle

RBINS

RBINS44680

BE RBINS ARCH GEN 1/5

BE RBINS ARCH GEN 1/5

medewerking, welke hier reeds uitvoerig werd belicht, waren we nooit zover geraakt. Ik wil hier dan ook uitdrukkelijk allen bedanken die dit project hebben mogelijk gemaakt.

Wanneer we vandaag vertrouwd zijn met het feit dat er een tentoonstelling mineralen en gesteenten komt, is dit toch niet zo evident als men wel zou denken. Immers toen het Instituut in 1846 een rijksinstelling werd (toen nog museum genoemd) bestond er weliswaar reeds een verzameling mineralen, in hoofdzaak 600 Russische mineralen, waarvan de deskundigen destijds beweerden dat ze "van de grootste waarde" was (terloops weze vermeld dat deze verzameling ondertussen is uitgegroeid tot zowat 28.000 specimens en nog eens 15.000 gesteenten), er was echter geen sprake van een tentoonstelling en het zou ruim 80 jaar duren vooraleer de eerste publieke tentoonstelling zou geopend worden, namelijk rond 1929. 500 mineralen werden op systematische wijze getoond in een relatief kleine zaal boven de ingang aan het Leopoldspark. Deze tentoonstelling zou blijven bestaan tot in 1979 waarna ze werd ontruimd met het oog op de aan de gang zijnde verbouwingen.

Nieuwe en vernieuwde museumruimte kwam ter beschikking waarvan ditmaal een aanzienlijk gedeelte, en nog wel vlak bij de ingang van het museum, voor mineralen en gesteenten werd voorbehouden. We werden werkelijk verwend.

Onmiddellijk werd een degelijke planning uitgewerkt en wanneer alles zal kunnen verwezenlijkt worden, zullen er drie zalen te bezichtigen zijn namelijk : algemene mineralogie, mineralen van België en gesteenten (in deze laatste zijn ook de ertsen

begrepen). Zowat 1000 mineralen en een 300-tal gesteenten zullen te zien zijn. Dit is ongeveer driemaal zoveel als in de vorige zaal.

Maar waarom zalen voor mineralen en gesteenten gans vooraan in het museum? Is dit wel verantwoord? IK geloof van wel. Immers wanneer gesproken wordt van natuurwetenschappen denkt men dikwijls al te uitdrukkelijk, en niet helemaal ten onrechte, aan de levende wereld rondom ons en ziet men niet zo dadelijk het substraat waarop dit alles tot stand kwam, waarop alles groeit en leeft namelijk de aarde of beter de aardkorst. Mineralen, meestal gegroepeerd in gesteenten, zijn hiervan de voornaamste bouwstenen. Ze beïnvloeden bovendien in niet geringe mate al wat er op groeit en leeft en spelen ook in onze energievoorziening en in onze economie een zeer belangrijke rol. We geloven dan ook dat het volledig verantwoord is dat de bezoeker bij het binnenkomen van het museum met dit aspect van de natuurwetenschappen geconfronteerd wordt. De aarde is bovendien geen alleenstaand verschijnsel : meteorieten en maangesteenten worden getoond als zing naar het ons omringende heelal.

Deze gedachtengang heeft meegespeeld bij het ontwerpen van de eerste vitrines en panelen. Bewust werd er vermeden om uitsluitend specimens systematisch naast elkaar te tonen. Iedere vitrine of groep van vitrines en panelen belicht integendeel een welbepaald thema : bijvoorbeeld een bepaalde mineraaleigenschap zoals kristalstructuur of kleur, terwijl alle thema's samen een groot geheel beogen te vormen. We hopen aldus dat de gemotiveerde bezoeker ook iets leert over de aardkorst, dat er iets blijft van zijn bezoek. En wanneer ik spreek over gemotiveerde bezoekers

denk ik hier in de eerste plaats aan de zo talrijke enthousiaste schoolkinderen die we dagelijks in het museum tegenkomen.

In de geplande zaal voor gesteenten willen we nog iets verder gaan. Naast de dynamische structuur van de aardkorst, geïllustreerd aan de hand van verschijnselen zoals de beweging der continenten, het vulkanisme of de sedimentologie, gaan we trachten ook aandacht te besteden aan enkele toegepaste aspecten van de geologie (bijvoorbeeld toepassingen voortvloeiend uit de studie van de sedimenten op het Belgisch continentaal plat of van bepaalde ertsafzettingen) teneinde eveneens het maatschappelijk nut van ons wetenschappelijk onderzoek te belichten. Maar laten we niet vooruitlopen, dit is nog toekomstmuziek. Zullen we wel de kans krijgen om zover te geraken? Het werd reeds uitvoerig gezegd en getoond, wat tot nu toe verwezenlijkt werd was slechts mogelijk dank zij de tussenkomst van onze BTK-ers, een Kontrakt dat eerstdaags teneinde loopt. Hoelang zal het duren om het nog resterende deel af te werken? Ik weet het niet, maar enorm veel zal afhangen van uw tussenkomst, Mijnheer de Minister, of we dit project tot een goed einde zullen kunnen brengen dan wel of het een mooie maar slechts half verwezenlijkte droom zal blijken te zijn.